

13.12.2014 - At være hjemme til jul

Da min mor var barn, kom hun som så mange andre på den tid ud at tjene lige efter konfirmationen. Det var en god og lærerig plads, hvor min mors medbragte dygtighed og flid også fik lov at komme til sin ret. Også i tiden op til jul, hvor der blev slagtet, gjort rent, holdt storvask og bagt i rigelige mængder. Familien, hun var hos, bestod af mand, kone og datter. Hertil kom de karle, der også tjente på gården. Selv juleaften var der brug for min mor, for som de sagde, var de jo ikke så mange. Jeg tror, at der juleaften på gården der var både mere og finere mad og langt mere af alting, end der var i mit mors hjem. Min mor var den ældste af ti, hvoraf de fleste var kommet til verden på dette tidspunkt. Der var selvsagt ikke meget at gøre med, men jeg er sikker på, at min mor ville have givet hvad som helst for at have været med til deres juleaften alligevel.

Fordi det var hjemme, og fordi det var jul med dem, hun holdt mest af.
At komme hjem til jul.

Barndomshjemmet

-Til jul skal jeg hjem, og så skal vi hygge os som i gamle dage. Underforstået som den gang, han selv var barn og stadig boede hjemme.

Når vi vågner den 24. er der en lille førjulegave på morgenbordet, vi skal gå tur, mormor skal komme, der skal spilles "O come All Ye Faithful" på klaveret, og der dufter af andesteg, gran og jul i hele huset."

Nogenlunde sådan sagde min voksne søn, da han for syv år siden var flyttet hjemmefra og ellers til dagligt frabad sig enhver unødigt indblanding. Hjem til jul skulle han.

Min også voksne datter gav dengang udtryk for nøjagtigt det samme. Hjem til jul indebar for hende endvidere vanillekransbagning, bytur, nattøj og den gamle slidte sækkestol fra tiden med Jul på Slottet og Jullerup Færgesby med Anthon, der revnede sine bukser.

Det var det, der fik julelyset til at tændes i hendes øjne.

Og når jeg ser julelyset tændes i mange andre menneskers øjne, hænger stråleglansen altså ofte sammen med det at komme hjem til jul. I virkeligheden eller i drømmen herom.

Så er det, jeg spørger mig selv: Hvad er det for noget, det der med hjem og jul?

Hvad er det, der er på spil her, og som får de to begreber til sådan at ville blande sig med hinanden?

Hvad i alverden er det, der får voksne mennesker, som oven i købet bor sammen eller er gift med hinanden, ja har børn sågar, til at dele sig op juleaften, fordi de hver især skal hjem til jul?

Altså ikke hjem til det sted, de med hinanden har delt adresse, aftensmad, seng, bekymringer, glæder i flere år. Men derimod til et andet hjem. Til det hjem, de kommer fra, forstås.

Det vigtigste sted i verden

Måske er det, fordi hjem jo ret beset er det vigtigste sted i verden. Derfor er det jo også, det er rigtig, rigtig svært og ekstra vanskeligt ved juletid, når der ikke er noget hjem til jul. For hjem er fortællingen om os som mennesker, og i en globaliseret og hæsblæsende verden er den fortælling måske vigtigere end nogensinde. Hjem betyder så meget for, hvem vi er, og hvordan vi har det. Vi har brug for hjem, for det minder os om, hvem vi er, om vores rødder, samtidig med at det afspejler vores værdier, håb og drømme.

Ingen tvivl om det. Men hvad er det, der gør, at hjem - og specielt barndomshjem - kan få en mand til – for en højtidsstund - at forlade sin kone med det for øje at drage hjem til mor?

Og hvorfor er det, at vi kan komme så grueligt op at skændes om, hvem der skal holde jul hvor og med hvem?

Suset fra barndommen

Det er jo ikke helt til at vide, men jeg har et bud:

Jeg tror, det skyldes, at jul er det tidspunkt, hvor mange af os søger tilbage til suset fra den gang, vi var børn. Til den gang vi kunne mærke os selv bedst og uden forbehold turde stå ved vores længsel, håb og umiddelbare glæde. Til det Himmerig på jord, hvor vi blev passet på, og hvor drømmen om at blive passet på, kunne være til stede alligevel, selv om vi ikke blev det. Det sted, drøm eller virkelighed, hvor vi glimtvis kunne opleve, at vi var små, hvor vi kunne være lige præcis dem, vi var, og uanset få omsorg, opmærksomhed og ubetinget kærlighed.

Jul er den tid på året, hvor vi bliver som børn igen. Det er her, vi glædes barnligt og således også skuffes barnligt.

Mon I kender den følelse? Jeg gør. Følelsen af længsel, glæde og vemod på samme tid. Mærker den snige sig ind på mig hvert år i december.

Og er der noget, der kan få juleårerne frem i min øjenkrog, er det, når jeg for mig selv synger Grundtvigs vers: "Mens som barn på landet, jeg var hjemme, julemorgen var mit Himmerig....."

Advent og jul er også eftertænkningens tid, og måske også tiden til at lade de forskellige følelser og tanker eksistere side om side.

Og netop at lade dem leve side om side er det, jeg prøver, når jeg nu også synger et andet vers, jeg har føjet til det første af Grundtvig. Min tilføjelse lyder sådan: Mens som voksen, her hvor jeg har hjemme, julemorgen er mit Himmerig....

På samme tid at være i hjem og hjem, hvis I forstår, hvad jeg mener.

Hjemme hos og i sig selv

Måske er det i virkeligheden muligt at lade hjem og hjem eksistere side om side til berigelse, glæde og taknemlighed over det, der var, og det, der er lige her og nu og omkring os. Og på den måde at give os selv lov til for en stund i tanke og følelse at blive som børn igen. Og samtidig være nærværende ansvarlige voksne, som glædes over, at det nu er ens egne børn, der kommer hjem til jul. I bevidstheden om, at det ikke er en selvfølge heller, at der er nogen til at komme hjem eller noget hjem at komme til.

Er det ikke sådan, det er, er der jo også noget, der hedder at være hjemme hos sig selv og føle sig hjemme med det, og ikke mindst følelsen af at være hjemme i sig selv. Og i virkeligheden er det måske ikke den mindst væsentlige måde at komme hjem på. Hvad enten, det nu er til jul eller til hverdag.